

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۹/۱۰

محمد انور اڅر

لر او بر پښتانه او د پاکستان انگرېزي پاليسي (دوه دېرشمه برخه)

(راجپوت توکمه مسلمان جنرال راحیل شریف)

پنجابی پوځ: جوړښت، شالید او کودتاګانې (۲۸)

له څلورو هندي مهاجرو جنرالانو وروسته، د پاکستان د پوځ ستردرستیزان (۲)

جنرال راحیل شریف: (له ۲۰۱۳ څخه تر ۲۰۱۶ ز. کال پورې)

راحیل شریف هم یو پنجابی جنرال دی، هغه د پاکستان د پنجاب ایالت د گجرات ولسوالۍ د کنجه سیمې اصلي اوسیدونکی دی، نوموړی په یوه پنجابی راجپوت^۱ کورنۍ پورې تړاو لري او د مسلمانانو راجپوتانو څخه دی. راحیل شریف د بلوچستان ایالت په مرکز، کوټه کې زیږېدلی دی.^۲

^۱: په لرغوني هند کې د هندوانو د راجپوت قوم یو له لویو قومونو څخه شمېرل کېږي، دا رښتیا ده چې راجپوتان جګړن خلک دي خو لوی احمد شاه بابا هند ته د خپل لومړي سفر پر مهال، په ۱۲۶۱ هـ. ق، کال کې چې د مغلو د ۲۵۰/۱۰۰۰ لښکر، یوه مهمه برخه راجپوتانو جوړوله او مشري یې (مهاراجه ایسري سېنگ) کوله، د سرهند، په (مانوپور) سیمه کې سخته ماتې او لېونۍ ټیښته ورکړې ده. چې دا په تاریخ کې (د راجپوتانو ټیښته) په نوم یادېږي.

بله دا چې په هند کې د روهیل پښتنو سیمه چې پخوا د (کټه هېر) په نوم بلل کېدله، له راجپوتانو څخه پښتنو د توري په زور نیولې ده. (د لا زیاتو مالوماتو لپاره ولولئ: درانی احمد شاه. د ډاکټر ګنډاسېنک کتاب، د نصرالله سوېمن منگل پښتو ژباړه، ۸۸ مخ.؛ امام الدین حسینی: تاریخ حسین شاهي، ۲۳، ۲۴ او ۲۵ مخ؛ علامه اکامیسین پوهاند عبدالشکور رشاد: غالب جنگ غازي نواب احمد خان بنګین او د هغه کورنۍ، ۷۷ مخ؛ سرمحقق زلمی هېوادمل: په هند کې د پښتو ژبې او ادبیاتو د ایجاد او ودې پړاوونه، ۳۸۴ مخ)

^۲: <https://www.nation.com.pk/17-Jun-2016/general-raheel-sharif-turns-60>

د پاڼو شمېره: له 1 تر 6

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

جنرال راحیل شریف د ۲۰۱۳ ز. کال د نومبر په ۲۷ مه نېټه د پاکستان د لومړي وزیر نواز شریف لهخوا د پوځ د نهم، ستردرستیز په توګه وټاکل شو.

وروسته له هغې چې جنرال شریف د پوځ مشر شو نو په شمالي وزیرستان کې یې د وسلهوالو طالبانو پر وړاندې د **(ضرب عضب³)** په نوم پوځي عملیات ترسره کړل. په وزیرستان کې د جنرال شریف لهخوا دغو خطرناکو عملیاتو دوه عوامل لرل، یو دا چې «امریکایانو له کلونو راهیسې پر پاکستان زور راوړی و چې په شمالي وزیرستان کې د ټیټې پی وسلهوالو پر وړاندې پوځي عملیات ترسره کړي.

پر پاکستان د امریکایانو فشار تر دې کچې ورسید چې په پای کې د امریکا کانګرس د ۲۰۱۴ ز. کال د جون په میاشت کې، له پاکستان سره پوځي مرستې په شمالي وزیرستان کې له پوځي عملیاتو سره وتړلې. **«د دې لپاره چې امریکا په راتلونکي مالي کال کې پاکستان ته پوځي مرستې ورکړي، د امریکا حکومت به اوس اړ وي چې کانګرس ته وښايي چې اسلامآباد په شمالي وزیرستان کې پوځي عملیات ترسره کوي.»⁴**

د ضرب عضب پوځي عملیاتو دویم لامل د کراچۍ په جناح نړیوال هوايي ډګر باندې د وسلهوالو خونړۍ برید و چې د ۲۰۱۴ ز. کال د جون په ۸ مه نېټه، د ټیټې پی په مرسته د ازبکستان د اسلامي غورځنګ (IMU)⁵ لهخوا ترسره شو، د کراچۍ دا برید ډېر مهم او زیان اړونکی و، ښه به وي د دې برید پر څرنګوالي، مرګژوبلې تړ پر لوړو مالي زیانونو رڼا واچوو:

هغه مهال د کراچۍ ښار، د وسلهوالو بانډونو او جنایتکارانو ښار و چې له ډېرو کلونو راهیسې یې د کراچۍ تجارتی ښار نامنه کړی و، سربېره پر جنایي ډلو ټپلو ځایي امنیتي ځواکونه په هر ډول فساد کې ښکېل وو، سره له دې چې پاکستانی پولیس له آره فاسد دي خو د کراچۍ پولیس په ډېره لوړه کچه په فساد کې ډوب وو⁶ چې له امله یې د کراچۍ پر هوايي ډګر باندې د وسلهوالو طالبانو په برید کې مرسته کړې وه.

<https://www.nation.com.pk/06-Dec-2020/a-brave-man-whose-mere-presence-was-a-guarantee-of-victory>

³: ضرب عضب: غوڅ یا غوڅوونکی گزار. په اسلامي سرچینو کې راغلي چې (العضب) په اصل کې د اسلام د ستر پیغمبر حضرت محمد (ص) د هغې تورې نوم و چې د بدر او احد په غزاګانو کې یې کارولې وه، نوموړې توره اوس مهال د مصر د قاهرې د امام حسین (رض) په جومات، (جامع الحسين) کې د رسول الله (ص) د نورو مبارکو تاریخي اثارو تر څنګ ساتل کېږي. ومو لوستل چې د پیغمبر (ص) د یوې دوه مخې تورې نوم العضب و او د مشرکینو سره په جګړو کې د پیغمبر (ع) لهخوا کارول شوي وه، دا نوم چې د پاکستان پوځ (چې له آره یې له امریکایي حربي کفارو سره ملګرتیا او مرسته کړې ده) څه ډول کولی شي په داسې عملیاتو باندې د ضرب عضب اسلامي نوم کېږدي چې له امریکایانو سره څنګ په څنګ د پښتنو مجاهدینو پر وړاندې جګړه کوي؟

⁴: <https://www.dawn.com/news/1112121>

⁵: ازبک وسلهوال تر دې وړاندې هم په پاکستان کې په لویو بریدونو کې ښکېل پاتې شوي وو. په دغو پېښو کې په ۲۰۱۱ ز. کال کې په کراچۍ کې د مهران پر سمندري هوايي اډې برید، په ۲۰۱۲ ز. کال کې په پېښور کې د باچا خان نړیوال هوايي ډګر برید، په ۲۰۱۲ ز. کال کې په بنو کې د زندان د ماتولو تنظیمول او د ۲۰۱۳ ز. کال د جولای په ۲۹ مه په ډېره اسماعیل خان کې د زندان ماتول شامل دي.

⁶: جنرال شریف د (سند رېنجرز) په نوم د وسلهوالو ځواکونو (چې د هغه تر څارنې لاندې وو) د پاکستان تر ټولو لوی ښار کراچۍ د وسلهوالو، منظمو جنایتکارو ډلو او پراخ سیاسي فساد څخه د پاکولو دنده پر غاړه واخیسته. کراچۍ چې په ۲۰۱۳ ز. کال کې د نړۍ شپږم خطرناک ښار بلل کېده، په ۲۰۱۷ ز. کال کې د نړۍ د ۱۰۰ خطرناکو ښارونو له نوملړ څخه بهر کړای شو.

د پاڼو شمېره: له ۲ تر ۶

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

په کرچی کې فساد دومره لوړې کچې ته رسیدلی ؤ چې د هوايي ډگر په دروازو کې داسې جعلي بملټوونکي وسایل ځای پرځای شوي وو چې دغه ډول جعلي وسایل، د یو انگرېز جعل کار (جیم مککورمک) له خوا د (ADE 651) په نوم جعلي بموندونکو وسایلو ته ورته وو. مککورمک په ۲۰۱۳ز. کال کې د درغلی په جرم زنداني شوی ؤ.

انگرېز لیکوال او خبریال، (لیو بنډیکتس) په یوه لیکنه کې چې سرلیک یې ؤ: «ولې هېوادونه لا هم هغه جعلي بموندونکي وسایل کاروي چې یو محکوم شوي انگرېز جعل کار پلورلي دي؟» هغه د هغو پاکستانی چارواکو پر دریځ حیرانتیا څرګنده کړه چې لا هم باور لري دغه وسیله کار کوي... سره له دې چې متحده ایالاتو څو ځله د دغو وسایلو د نه کارولو خبرداری ورکړی ؤ خو هغوی لا هم ADE 651 کاروي.⁷

د ۲۰۱۴ز. کال د جون په ۸مه نېټه، لس تنه وسله وال چې په اتومات وسلو، راکټ ویشتونکي، ځانمرګو واسکتونو او لاسي بمونو سمبال وو، د پاکستان د کراچی ښار پر جناح نړیوال هوايي ډگر برید وکړ. بریدکونکو د هوايي ډگر د امنیتي ساتونکو (ASF) جامي (یونیفورم) اغوستی ؤ او ځینو یې ځانمرګي واسکتونه پر تن کړي وو.

وسله والو په هوايي ډگر کې د پاکستان ولاړې الوتکې او د امریکایانو (ایساف) د وسلو او مهماتو د کارگو دوه ډیپو په نښه کړل چې خورا ډېر زیان یې وړاوه.

د پاکستان د استخباراتو یوه لوړپوړي چارواکي وویل چې ځینو وسله والو هڅه کوله، یوه الوتکه وتښتوي خو په دې کار کې بریالي نه شول.⁸

شوني ده په وسله والو کې یو پېلوټ هم شتون درلود چې غوښتل یې د جګړې په جریان کې د الوتکې په الوزولو (پرواز) سره ځانونه وژغوري.

د هوايي ډگر امنیتي ځواک (ASF) پر بریدکونکو برید پیل کړ او هغوی یې یو پر بل پسې ووژل. د دوو ساعتونو په دننه کې د لسو وسله والو څخه اته تنه د ASF ځواکونو په ډزو کې ووژل شول او پاتې دوو کسانو هغه مهال ځانونه والوزول چې کلابند شول. **دغې جګړې ۵ ساعته دوام وکړ، په جګړه کې ۳۶ کسان ووژل شول چې په هغوی کې ۱۰ تنه بریدکونکي، ۲ تنه د پاکستان د ASF ځواکونه، یو تن د رېنجرز عسکر، د سپند د پولیسو یو تن چارواکی او د پاکستان انټرنیشنل ایرلاینز (PIA) ۴ تنه کارکوونکي هم شامل وو، په وژل شویو کې د PIA دوه تنه د الوتکو لوړپوړي انجنیران هم وو.⁹** همدارنګه، د هوايي ډگر له سړې خونې څخه ۷ تنه داسې مړي هم وموندل شول چې د سوخیدو له امله یې پېژندنه نه کېده، دغه مړي د ۲۸ ساعته، د ژغورنې عملیاتو په بهیر کې وموندل شول. په برید کې لږترلږه ۱۸ امنیتي کسان هم ټپیان شول.¹⁰

په دې برید کې پر مرګ ژوبلې سربېره، د پاکستان هوايي چلند ته هم ډېر مالي زیانونه واوښتل، د پاکستان نړیوال هوايي شرکت (PIA) درې الوتکې چې یوه یې بویډ ۳۶۷-۷۴۷، بله بویډ ۷۷۷

⁷ :<https://www.dawn.com/news/858184/lives-at-airport-threatened-by-bogus-bomb-detectors>

⁸ :<https://www.theguardian.com/world/2014/jun/08/karachi-airport-attacked-militants-pakistan>

⁹ :<http://tribune.com.pk/story/719575/terror-woes-a-dark-night-for-the-aviation-sector/>

¹⁰ :https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Jinnah_International_Airport_attack#cite_ref-bp_19-0

او درېيمه ايربس 308-310 A وه، زيانمنې شوې، د اير انډس يوه بوينگ 737-400 الوتکه هم زيانمنه شوه. د PIA له زيانمنو الوتکو څخه بوينگ 747-367 او ايربس 308-310 A د اوبستو زيانونو له امله بياخلي خدمت ته وړاندې شوې او د تل لپاره له خدمت څخه وايستل شوې.¹¹

اتکل کبري چې هوايي ډگر او PIA ته د دې بريد له امله د ميلياردونو پاکستاني روپيو په ارزښت زيانونه اوبستي وي، په يوه اتکل کې د ټولو راټولو شويو زيانونو اندازه له ۱۸۰ ميلياردو د هغه مهال پاکستاني روپيو څخه زياته بنودل شوې ده.¹²

همدا رنگه د کراچۍ په هوايي ډگر کې د ناټو له اکمالاتو څخه ډک دوه کارگو گودامونه چې افغانستان ته د ليرد په موخه جيب موټرونه، بې پيلوټه الوتکې، درمل او چاوديدونکي توکي په کې ساتل شوي وو، اور واخيست چې دغه لگيدلي اور څلور ورځې دوام وکړ او په پای کې ټول توکي په ايرو بدل شول، په هغه موده کې چې گودامونه په اور کې سوځيدل د ډېرو چاودنو غبرونه هم اوريدل کيدل.¹³ له بريد وروسته، هوايي ډگر له امنيتي پلوه پاک کړای شو او د پاکستان ملکي هوايي چلند ادارې او د هوايي ډگرونو امنيتي ځواک (ASF) ځواکونو ته وسپارل شو.

د يادولو ده چې دوه ورځې وروسته د نوموړي هوايي ډگر له بريد څخه، د جون په ۱۰مه نېټه له دوو تر څلورو پورې ناپېژندو وسله والو د کراچۍ د پهلوان گوټ په سيمه کې (د هوايي ډگرونو امنيتي ځواک) اکاډمۍ ته څېرمه ډزې وکړې او له هغه ځايه په شا شول.¹⁴

د پاکستان تحريک طالبان (TTP) د کراچۍ د هوايي ډگر بريد مسؤليت ومانه، ويي ويل چې دا بريد د دوی د پخواني مشر حکيم الله مسيد د وژل کيدو په غبرگون کې ترسره شوی دی.¹⁵ حکيم الله مسيد د ۲۰۱۳ز. کال په نومبر کې د شمالي وزيرستان په ميران شان کې د يوې امريکايي بې پيلوټه الوتکې په بريد کې وژل شوی و.¹⁶

تي ټي پي دا هم ومنله چې د بريد عاملين ازبک توکمه بهرني وسله وال وو او د ازبکستان د اسلامي غورځنگ (IMU) غړي وو. دغه غورځنگ له القاعدې سره تړلي يوه اداره ده چې له تحريک طالبان پاکستان سره نږدې همکاري لري او د پاکستان په گډون د څو هېوادونو له خوا منع بلل شوی دی.¹⁷ د بريد له پای ته رسېدو وروسته، د جون په ۱۰مه نېټه د پاکستان د ملي امنيت په تړاو د کابينې غونډه د لومړي وزير نواز شريف په مشرۍ جوړه شوه، په غونډه کې د

¹¹ :<https://www.flightglobal.com/news/articles/atr-crash-is-pias-tenth-hull-loss-since-2000-432228/>

¹² :<http://www.thenews.com.pk/Todays-News-3-255226-PIA-suffers-heavy-financial-losses:-officials>

¹³ :<https://www.dawn.com/news/1111870>

¹⁴ :<http://www.dawn.com/news/1111801>

¹⁵ :<http://www.ibtimes.com/militants-attack-karachi-airport-pakistan-live-stream-updates-video-1595961>

¹⁶ : <https://www.bbc.com/news/world-asia-27758029>

¹⁷ :<http://www.thenews.com.pk/article-150430-IMU,-Al-Qaeda-affiliate-claims-its-fighters-attacked-Karachi-airport>

پوځ مشر راحیل شریف، د کورنیو چارو وزیر نثار علي چودري او د حکومت او پوځ لورپوړو چارواکو گډون کړی و.¹⁸

غبرگون: د ضرب عضب علمیاتو پیل

د جون په ۱۵ مه نېټه، پاکستانی پوځ په رسمي توګه په شمالي وزیرستان کې **د ضرب عضب** عملیاتو د پیل اعلان وکړ. په عملیاتو کې د پاکستان هوايي، سمندري، توپچي او ځمکنی ځواکونه شامل وو. امریکایانو د دغه ګام تود هرکلی وکړ. **او د امریکا هغه بې پیلوټه بریدونه چې د پاکستانی حکومت په غوښتنه د شپږو میاشتو لپاره درول شوي وو، د دغو عملیاتو پر مهال بیا پیل شول.**¹⁹

د جون په ۱۲ مه، د پنجشنبې په لومړیو ساعتونو کې، د امریکا متحده ایالاتو د پاکستان په شمال لوېدیځو قبایلي سیمو کې د ډرون د بریدونو لړۍ [د پاکستان په غوښتنه] بیا پیل کړه او د شمالي وزیرستان په میرامشاه ښارګوټي ته څېرمه یې دوه پرله پسې ډرون بریدونه ترسره کړل.²⁰

د جون په ۱۵ مه، د پاکستان هوايي ځواک جنګي الوتکو په شمالي وزیرستان کې د وسله والو پر اته پټنځایونو بمباری وکړې. د امنیتي چارواکو په وینا، په دغو بریدونو کې شاوخوا ۱۰۵ وسله وال ووژل شول. خو د نورو رسمي سرچینو له مخې د وژل شویو شمېر ښایي تر ۱۵۰ پورې رسېدلی وي.²¹

پوځي او استخباراتي سرچینو د عملیاتو له پیل مخکې په دغو مرکزونو کې د بهرنیو او ځایي وسله والو شتون تأیید کړی و. د ازبک وسله والو مهم قوماندان او د هوايي ډګر د برید اصلي طراح **(ابو عبدالرحمن الماني)** هم د وژل شویو کسانو په ډله کې یاد شوی دی...²²

د جنرال راحیل شریف د ضرب عضب عملیاتو له امله د وزیرستان ډېری وګړي بې کوره او بې ځایه شول، له میرامشاه او غلام خان څخه ملکي وګړو وایستل شول، په یو شمېر سیمو کې امنیتي پوستي جوړې شوې چې بې ځایه شوو خلکو ته یې خواږه او درمل ورکول. له شمالي وزیرستان څخه د عامو وګړو ایستل د بنو پر لور دوام درلود چې **«د عملیاتو په پایله کې، د پاکستانی چارواکو له خوا د جولای تر ۱۴مې نېټې پورې ۹۲۹/۸۵۹ بې ځایه شوي ملکي وګړي چې د ۸۰/۳۰۲ کورنیو غړي یې لرل، ثبت شوي وو.»**²³

هغه مهال چې پاکستانیو پوځیانو په وزیرستان کې د ضرب عضب علمیاتو له رسمي اعلان وړاندې، د ټیټي پي پر وسله والو پرله پسې هوايي بریدونه پیل کړل نو د ۲۰۱۴ ز. کال د جون په لومړیو کې، شاوخوا ۶،۴۵۲ کسان د خوست ولایت ته واوښتل او د همدې کال د جولای تر ۲مې نېټې پورې

¹⁸ :<https://www.dawn.com/news/1111808/meeting-on-national-security-under-way-at-pm-house>

¹⁹ :<https://www.geo.tv/latest/103332-Large-part-of-Shawal-cleared-as-operation-Zarb-e-Azb-enters-final-phase>

²⁰ :<http://www.dawn.com/news/1112050>

²¹ :https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Jinnah_International_Airport_attack#cite_ref-150_militants_11-0

²² :<https://www.dawn.com/news/1112901/>

²³ :<http://timesofindia.indiatimes.com/world/pakistan/Local-support-for-dreaded-Islamic-State-growing-in-Pakistan-Report/articleshow/45149421.cms>

افغانستان ته د اوبنتو شمېر له ۷۵،۰۰۰ کسانو زیات شو چې ډېری یې په خوست او پکتیکا کې ځای پر ځای شول.

د ملګرو ملتونو او بشري ادارو د شمېرو پر بنسټ، د جولای تر ۱۵مې نېټې پورې ۱۲،۳۴۰ کورنۍ افغانستان ته اوبنتې وې، له دې ډلې ۸،۶۹۲ کورنۍ په خوست او ۳،۶۴۸ کورنۍ په پکتیکا کې ثبت شوې وې. وروسته د کډوالو شمېر لا پسي ډېر شو، د ۲۰۱۴ ز. کال تر دسمبر پورې شاوخوا ۳۸،۹۰۰ کورنۍ چې ۲۹۱،۸۰۰ کسان کېږي، له شمالي وزیرستان څخه افغانستان ته راغلل.²⁴

د ۲۰۱۵ ز. کال د جون په ۱۳مه نېټه، د پاکستان پوځ، د ضرب عضب عملیاتو د یوه کال په اوږدو کې د پرمختګ په اړه مالومات ورکړل، د پوځ د عامه اړیکو ادارې (ISPR) عمومي مشر، جنرال عاصم سلیم باجوہ، وویل چې د تر دې مهال پورې ۲۷۶۳ وسله وال وژل شوي چې په هغوی کې ۲۱۸ تنه د ترهګرو قوماندانان هم شامل وو. نوموړي زیاته کړه چې دا کسان د استخباراتي مالوماتو پر بنسټ په ترسره شویو ۹۰۰۰ عملیاتو (IBOs) په جریان کې وژل شوي دي.

هغه وویل: «تر اوسه پورې د عملیاتو په ترڅ کې د ترهګرو ۸۳۷ پټن ځایونه له منځه وړل شوي او ۲۵۳ تنه چاودېدونکي توکي تر لاسه شوي دي.» پوځ همدارنګه ۱۸/۰۸۷ وسلې تر لاسه کړې وې چې په هغو کې درنې ماشیندارې، سپک ماشینګنې، نښه ویشتونکي توپکونه، راکټ ویشتونکي او AK-47 شامل وو.

سلیم باجوہ دا هم وویل چې زرګونه ترهګر نیول شوي، د هغوی سنگرونه پاک شوي او د هغوی د اړیکو زېربنا له منځه وړل شوې ده.

هغه زیاته کړه: «د پاکستان د وسله والو ځواکونو ۳۴۷ افسرانو او سرتېرو شهادت [؟] نصیب شوی دی.»²⁵

د پاکستان د دفاع وزیر خواجه اصف، ۲۰۱۵ ز. کال (د بریا کال) وبله او ضرب عضب عملیات یې «په هېواد کې د ترهګرۍ د له منځه وړلو لپاره د هوډ څرګندونه وبلله.

د ۲۰۱۴ ز. کال په فبرورۍ کې د پاکستان د ماليې وزیر (اسحاق ډار) له یوه امریکایي سناتور (جک رېډ) سره چې پاکستان ته یې سفر کړی ؤ، وویل چې د ضرب عضب عملیاتو لګښت ۴۰ میلیارده پاکستانۍ روپۍ (۱۴۰ میلیونه ډالرو) ته رسېدلی او ښايي تر ۱۳۰ میلیارده پاکستانۍ روپیو (۴۷۰ میلیونه ډالرو) پورې لوړ شي.²⁶

نېټه: ۱۴۰۵/۶/۱۷ ل

نور بیا

د ښاغلي محمد انور اخر نوري لیکنی په دی لینک کی ولولی.

²⁴: https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/53d8dc1b9.pdf?utm_source=chatgpt.com

²⁵ : <http://tribune.com.pk/story/903282/2763-terrorists-killed-in-operation-zarb-e-azb/>

²⁶ : <http://tribune.com.pk/story/840678/seeking-assistance-zarb-e-azb-to-cost-1-3b-dar-tells-us-legislator/>